

BREDASCHIE

STAAT-, LETTERKUNDIG-

NIEUWS.

Donderdag

COURANT.

EN WETENSCHAPPELIJK

BLAD.

28 Februarij.

FRANKRIJK.

PARIS, den 28ten Februarij.

Het *Journal des Débats* heeft een artikel van den 27sten van heden, dat de kiezers van Frankrijk heeft. Het verlangt niet dat zij hem vooraf hunne goedkeuring geven, maar dat zij zijne redenen lezen. De tijd drong. Sedert twee maanden had hij eene onophondelijke worsteling tegen de organen eener gedachte coalitie volgehouden; hij had de kracht niet meer, om hartstogtelijk en hevig te zijn, zoo als zijne tegenstanders, maar den moed niet verloren om de waarheid te zeggen. Nog eenige dagen, en de kiezers van Frankrijk zouden beslist hebben tussehen het gouvernement en de coalitie, tussehen de staatkunde van juli en al de partijen, die haar sedert acht jaren bestreden hebben, tussehen eenen ongehoorden voorloop en eene onvermijdelijke verzwakking, tussehen eenen parlementaire moedeloosheid en eene monarchieke handigheid. — Iedereen begrijpt, vervolgt het *Journal des Débats*, dat het hier eene verandering van stelsel betreft; dat de crisis gewichtig is, dat het koninkrijk in de zaak betrokken is, wel niet deszelfs bestaan, maar den heerschen invloed, dien hetzelfde sedert acht jaren op de zaken van het land heeft uitgeoefend en waaraan achtereenvolgens de hoofden der coalitie hulde gebragt hebben; de heer Thiers bij de inneming van Antwerpen; de heer Guizot voor de kiezers van Lizeux; de heer Persil voor den koninklijk hof van Parijs. De kiezers moeten er dan wel van overtuigd zijn, waarom het thans te doen was: de constitutionele invloed van het koninkschap, de algemeene voorloop, de wrede, de staatkunde sedert de laatste verandering. — Deze verandering tussehen de staatkunde der tot heden gevolgde staatkunde en de lieden die altijd derzelver vijanden geweest of het geworden zijn, was onmogelijk. Geen misleiding mocht of dat plaats hebben, dat de partijen dan den moed hadden te verlaten en de zaak te laten. De kiezers moeten dan wel van de reden overtuigd zijn, en het *Journal des Débats* komt van zijnen kant er rond voor uit, dat het in de coalitie de poging bestrijdt, die, althans moreel, het verstandig en vast gouvernement, dat Frankrijk sedert acht jaren bestuurd heeft, wil omverwerpen. Het liet zich begrijpen, dat de eersuchtigen tot elke onderneming bereid waren, maar welke eersucht en belang hadden de kiezers? de ontwerpen der geassocieerden waren deze: sommigen zochten weder in het bewind te komen, anderen het in machting te brengen, het aan den rand eener nieuwe revolutie te voeren, weder anderen wilden hetzelfde met Europa in gemeen brengen, om op deszelfs punt eene derde restauratie te hebben. Deze waren de belangen die de geassocieerden zoo nauw vereenigden, en bij deze verscheidenheid van bedoelingen was het klaar, dat op hunne vereenigde vanden de lotte geschreyen was: alle middelen zijn goed. Maar anders was het belang der kiezers; hoe zouden zij de hand kunnen bieden aan dien afval, die hunne dierbaarste belangen in Frankrijk vernietigen, die hunne eerzucht zonden aan dat leger eersuchtigen, dat hunne schikkingen telt, en die de constitutionele staatkunde vernietigen. De kiezers wier belang een eersuchtig en onpartijdig verstandig zenden aan eene partij, die nog gisteren door een klater voornameste organen (*le Constitutionnel*) zende: "Frankrijk kan niet dan winnen bij een algemeenen oorlog." De kiezers die een gezag, voorzagig en zijne waarde handharende gouvernement verlangden, zonden tot het gezag roepen eene coalitie, waarvan een der chefs zich het volgende scherp oordeel van een onpartijdig verstandig, getuige der jongste debatten, had op den hals geladen: "Ik heb den redenaar, het hoofd eener partij die niet lang geleden de strengste gouvernementale beginselen preste, tegen de mannen, die op de bank der ministers zaten, zien spreken met glinsterende oogen, als waren de ministers misdadigers, zonder in zijn programma van binnen- en buitenlandsche staatkunde een enkel punt aan te wijzen, dat wezenlijk diende gewijzigd te worden." Het *Jour-*

nal des Débats vermaant ten slotte de kiezers niet niet te laten misleiden door de tegenwoordige slechte en fraaie woorden der coalitie, was zij nu nederig, den dag na haren triomf om zijner trotscheheid zijn.

Het laat zich begrijpen dat de coalitie den indruk van dit manifest met alle kracht zal zoeken weg te nemen. Reeds nu wordt al dadelijk van die zijde gezegd, dat het eene laatste wanhopende poging van den ministeriële kant is, daar zij, naar de verbonden partijen toegelikt hewaren, hare vroegere pogingen niet opzigt tot de verbeteringen had zien mislukken. Het kan echter niet anders, of de in het bovenvermeld artikel aangevoerde daadzaken en het wezenlijke gevaar, waaraan Frankrijk zich gaat blootstellen, zal menigeen tot nadenken moeten brengen. Valen twifelen er dan ook niet aan, of de heer Molé zal de overhand behouden.

De kiezers van het tweede en van het achtste arrondissement der hoofdstad hebben reeds voorloopige bijeenkomsten gehouden. In die van het eerste hebben de heeren Lafite en J. Lefebvre hunne staatkundige gevoelens uiteengezet.

— Men zegt dat aan den maarschalk Soult het aanbod is gedaan van het groot-kanselierschap van het legioen van eer; maar dat hij hetzelfde van de hand gewezen heeft.

— In de gewone briefwisseling dezer hoofdstad leest men: "Men verzekert op het ministerie van oorlog, dat de Prinsen den 1sten Maart van Parijs vertrekken zullen, om de regimenten, die tot het Noordelijk observatie-leger behooren, in oogenschouw te nemen. Het leger zou vervolgens ontbonden worden, en de regimenten teruggevoerd naar de garnizoenen, waar zij vroeger in bezetting waren."

— In berigten uit Madrid tot den 17den Januarij wordt verzekerd dat er eene scheuring tussehen den oorlogminister, generaal Alar, en den opperbevelhebber van het noorderleger, Espartero, was ontstaan. De eerstgenoemde had zich aan de soort van vengdijenschap, die de laatste op het geheele bestuur wil uitoefenen, maar nogal op hetgeen de zaken van oorlog betreft, willen onttrekken. Een gevolg daarvan was geweest, dat de generaal Clonard in het kapitein-generaalschap van Andalusië door den generaal Carratala vervangen was, men dacht dat nu ook de kapitein-generaal van Katalonië, de baron de Meer, eenen opvolger zou bekomen.

De afgevaardigden van Katalonië waren naar hun gewest teruggekeerd. De generaal Palarea was te Madrid aangekomen.

— Uit Bayonne wordt van den 20sten gemeld, dat Morato den 17den Estella verlaten heeft, in de richting van de Bihara trekkende, aan het hoofd van 16 bataillons infanterie, 1200 ruiters en 8 stukken geschut. Het doel van dien marsch wordt niet gemeld.

Krachtens volmagt door don Carlos aan Morato gegeven, had de laatste een aantal karlistische chefs in verzekerde bescherming doen nemen, onder anderen, Giorgé, Garcia, Soria, diens broeder, de intendanten Quesada, Uruza, Ibaniz. Omrent de oorzaak dier strenge maatregelen, wordt men nogtans nog al mede in het onzeker gelaten.

— Berigten uit Bayonne tot den 22sten, hoopen zeer uiteen over de oorzaken die tot de arrestatie van zoovele karlistische chefs, behorende tot de provinciale partij, had aanleiding gegeven. Sommigen schreeven haar aan een veranderd stelsel van don Carlos toe, anderen zeiden dat Morato eigendunkelijk aldus gehandeld had; zelfs liet het gerucht, dat de gearresteerden weinige uren later gefusilleerd waren. Belangstellend zag men deszake nader berigten te gemoet.

— De tijdingen uit België ontvingen, vredelievend luidende, verswaarte men ter hant eenen rijzing in den koers, doch tegen drie uren hield de rijzing op, en was er zelfs eenige achteruitgang. — Ter hant hield men het artikel van het *Journal des Débats* voor een teken, dat het ministerie niet gemist omtrent de verkiezingen was. De notering was: heden (28 Februarij) 3 pft. 110, 90; 3 pft. 58, 80; Nap. r. 29, 05; Sp. Ardoiz 19 1/2; Rom. L. 100 drie achtere.

FRANKFORT, den 24sten Februarij.

FRANKFORT, den 24sten Februarij.

Nadat de tweede kamer der Stenden-Vergadering, sedert het hervatten harer zittingen, nog altijd buiten staat was gebleven, om te kennen beraadslagen, uit hoofde van het wegblijven van een groot aantal der tot de oppositie behorende leden, heeft nu het bewind openlijk de namen afgekondigd van 23 leden dier Kamer, welke tot dusver afwezig zijn gebleven, zonder zich deswege te verontschuldigen, en daarbij tevens verklaard, dat, ingeval die afwezigen niet vóór den 1 Maart ter vergadering verschijnen of hun ontslag nemen, zij als ontslagen zullen worden beschouwd.

— De gewezen Oostenrijksche zaakgelastigde te Brussel, graaf von Rechberg, die zich sedert zijn vertrek uit die stad alhier had opgehouden, heeft thans de reis naar Weenen voortgezet.

Voorts wordt uit Koblenz, van den 21, geschreven, dat aldaar dien dag 800 paarden uit de Provinciën verwacht werden, om alsdan eene kolonne rijdende artillerie mobiel te maken, bestaande in eene batterij van 12 ponders, ⁵ twee batterijen 6 ponders en eene batterij 3 ponders.

— Te Rome zijn de karnavals-vermaken, den 8 dezer, door een ongelukkig voorval gestoord, het ontstaan, namelijk, van brand in het door den Oostenrijkschen gezant, graaf *Lutzw*, bewoond wordende Venetiaansch paleis, waarvan in korten tijd een aanzat vertrekken door de vlammen vernield werd. De spuitgasten werden achter na eenen arbeid van twee uren, den brand meester, doch een derzelve werd door eenen neerstotenden balk doodelijk gekwetst.

BREDA, den 27sten Februarij.

BREDA, den 27sten Februarij.

— Uit 't Hage schrijft men van gisteren :
 „ In den loop der vorige week is alhier achtervolgens aange-
 komen een aanzienlijk getal verlofgangers van de opgeroepen lictin-
 gen van 1832 en 1833, van welke, na gekleed en gewapend te
 zijn, gisteren een detachement jagers, en heden een detachement
 grenadiers en een tweede detachement jagers naar hunne korpsen
 in Noorbrabant vertrokken zijn.”

— Bij koninklijk besluit is de heer *Molineau*, woonachtig te *Parijs*, domicilium gekozen hebbende bij den heer *D. Donker Curius* te 's Hage, een octrooi verleend voor den tijd van tien jaren op de invoering in dit rijk van een nieuw stelsel voor den aanleg van ijzeren spoorwegen.

— Volgens alhier te lande uit Oost-Indien ontvangene berigten, is, na eene ongesteldheid van weinig maanden, te Rieuw overleden, de kapitein-luitenant ter zee *G. C. Verdooren*, gewezen 1ste officier op *Z. M. s. brik de Zaan*, onder bevel van den kapitein ter zee *de Man*.

— Van deff Heider, wordt van den 19 dezer gemeld :

— Den 21 dezer is, op de werf der commercie-compagnie te Middelburg, de kiel gelegd van een barkschip, groot 500 tonnen, voor rekening van de heeren *Boddaert en Comp.*, en bestemd voor de vaart op Suriname.

100-443887-100

In de antwoorden der regering op de bedenkingen, welke in de afdeelingen der tweede kamer gemaakt zijn, is te aanzien van het ontwerp van wet tot wijziging van die ontrent het muntwettelijke muntwezen, wordt in het algemeen gezegd, dat het middel, om een einde te maken aan de klagen en bezwaren, over de onvolledige gesteldheid van de groote massa van ons numerair, eenvoudig kunnen bestaan in de uittrekking en vervanging van de oude door nieuwe muntstukken; hieruit volgt van zelf de noodzakelijkheid van eene wijziging van die bepalingen der Muntwet, welke vroeger het beletsel hebben opgeleverd tot het voortzetten, en thans evenzeer tot het wederopvatten van den muntslag der zilveren standpenningen; dat in zóo ver derhalve het aangeboden ontwerp in een onmiddellijk en onafscheybaar verband staat met de voldoening aan den herhaaktelijk verkondigten wensch naar den orengegedachten maatregel, als eene einde zellende maken van het euvel der muntbesnoeiing met alle daaruit voortvloeiende onheil, dat bij het aangeboden ontwerp, dat ook zoodanige bepalingen tot wijziging der wet van den 28sten September 1816 worden voorgedragen, als dienstig kunnende zijn, omtrent de herstelling van het bedrag van de helft van den gouden standpenning, het muntwettelijke muntwettelijke op nieuw te munten; dat deze herstelling, welke zijne bestemming de handen ruimt tot het slaan van muntstukken van zilver, zonder genoodzaakt te zijn hetzelfde deelzijt weder uit te geven, vermits de hier en wijggelden stukken tot alle betalingen op den tegenwoordigen voet dienstbaar blijven, derhalve geene de minste verandering te weeg brengt in bestaande geldelijke overeenkomsten, waarderingen en handelsvereffeningen, en alzoo het voordeel oplevert, dat de verrigtingen der hermunting, trapsgewijze en zonder stoornis, met overleg, zorgvuldigheid en regelmatigheid kunnen voortgaan. Op het aangedragte verlangen, dat er een tijdperk zou worden vastgesteld, binnen hetwelk het aanvangen dezer verrigtingen zou moeten voorgeschreven, antwoordt de regering, dat zij dergelijke bepaling niet geraden zou achten, en ook buiten de eigenlijke bestemming der wet beschouwt, welke is, de noodig geoordeelde wijzigingen in de wetgevende beschikkingen te maken, als het middel om het gouvernement in staat te stellen tot de hermunting te kunnen overgaan, doch niet deze, als tot de uitvoering behorende, te regelen; dat het trouwens wel niet doodelijk is alle omstandigheden, waarvan eene meerdere of mindere bespoediging van zulk eene reedomvattende operatie kan afhangen, met zoodanig eene juistheid te kunnen voorzien en berekenen, dat men de uitkomsten der berekening boven allen twijfel of wisselvalligheid behoeven stellen kan; dat er dus altijd de mogelijkheid van eenig misstet of vertraging in de maatregelen, tot de uitvoering

Het riviertje de Senne is in de laatste dagen zoo zeer gezwollen, dat daardoor in den omtrek van Brussel vrij belangrijke overstromingen hebben plaats gehad, en ook het benedenste gedeelte der stad onder water stond. Veel schade is daardoor aangerigt en een aantal koeboesten zijn te Anderlecht en elders verdronken. Ook nu, in den nacht van den 24sten op den 25sten, nabij Brussel de ijzeren sporen van den grooten spoorweg, ter lengte van 30 of 40 meters (Neder. ellen), weggeslagen.

De gemeenschap met Antwerpen langs dien weg is daardoor natuurlijk gestremd, en de reizigers moesten, in plaats van den spoorweg tot aan Vilvoorden te volgen, zich langs het kanaal met schuiten laten vervoeren.

Vorst *Leopold* heeft eergisteren met zijne echtgenooten zich buiten de Vlaamsche en Anderlechtsche poorten begeven, om de inundaties te bezigtigen.

Het Brusselsch Handelsblad herhaalt zijne verzekering, dat het vertrouwen zich staande houdt, daar men den gunstigen uitslag der discussie, dat is de aanneming van het ontwerp tot toetreding, niet meer in twijfel trok; zelfs de hoofden van den tegenstand hielden de zaak voor beslist.

Ter Antwerpsche beurs van Gisteren (26 Februarij) waren genoteerd: B. l. 98 $\frac{1}{2}$; 3 pCt. 69 $\frac{1}{2}$; Spanje 17 drie achtste; Nap. r. 93; Rom. 100 $\frac{1}{2}$; Gerul. te Antw. 98 $\frac{1}{2}$; Wissel op Amst. $\frac{1}{2}$ pCt. v. pap. $\frac{1}{2}$ pCt. k.; op Rot. $\frac{1}{2}$ pCt. v.

NAGEKOMEN BERIGTEN.

L'Emancipation vermeldt in zijn nummer van heden het volgende: Hetgeen redereen voorzien had schijnt op het punt van richte verwezenlijken: Lieden die gewoonlijk wel onderrigt zijn, beweerden dat de portefeuille van finantien aan den heer *Coghen* is aangeboden geworden.

Vorst *Leopold* vermeent in deze dagen hermaandelijk groote dingen te moeten geven. Eergisteren had er zulk een middagmaal op het paleis plaats, waarbij behalve vele aanzienlijken, de ministers en de staatsministers *Duvivier* en de *Merode*, ook de vertegenwoordigers *Lebeau*, *Dolez*, *Van der Beelen* en anderen tegenwoordig waren. Een dergelijk zou nog deze week gegeven worden, en een derde is tegen aanstaanden maandag aangekondigd.

Ten voordeele van de aanneming der voorstellen van de conferentie, zijn tot heden acht bij petitiën de belgische kamer van vertegenwoordigers ingekomen; en men verwacht dat er thans dagelijks nieuwe bijkomen zullen.

De *Belge* vermeldt, dat de personen die op den 19den op het Muntplein bij gelegenheid van de volksverzamelingen op het Maatschappijplein in verzekerde bewaring overden genomen, weder op vrije voeten gesteld zijn.

De Antwerpsche bladen vermelden dat er thans 41 Hollandse kanonneerbooten voor Lillo gestationeerd zijn, voor Bath 4, voor Welsboorden 3, voor Kruislingen 1, voor Terneuzen 1; in het geheel 20 kanonneerbooten.

Volgens berigten uit Luik is de stand van de Maasthans ook buitengewoon hoog en waren de lage gedeelten van den omtrek daar insgelijks geïnundeerd.

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwsblijdingen.

FRANKRIJK. — Op den 12den November 11. verloor de letterland de een harer gelukkigste beoefenaren, door het overlijden van den heer *AMARY DEVAL*, die op den 28sten Januarij 1760 te Rennes geboren werd, en dus een 76jarigen ouderdom mogt bereiken. Hij was lid van de Akademie der opschriften en Latijne letteren, vroeger van 1780—1786 advocaat bij het parlement te Rennes, later gezantschapssecretaris te *Napels*, op *Matthia*, en van 1794—1811 chef de bureau voor Wetenschappen en Kunsten bij het ministerie van binnenlandsche zaken, officier van het eerelegioen, enz. Als schrijver heeft hij zich gunstig bekend gemaakt door den geschiedkundigen en verklarenden tekst tot *Désobry's Monuments des arts et des sciences*, tot *Barrault's Paris et ses monuments*, tot *Moiry's les Fontaines de Paris antiques et nouvelles* en vele andere werken. Ook was hij de oprichter en redacteur van verscheidene geachte tijdschriften, als van den *Mercur de France* (van welken hij zich van 1807—1816 met de hoofdredactie belastte), en van de *Annales de la Littérature étrangère* (1813—1816), en bovendien een vlijtig mede-auteur aan de *Histoire litt. de la France* (vols. xii—xvi), en aldus heeft hij een groot aantal werken achtergelaten.

door talrijke vertalingen uit het Engelsch en Italiaansch voor de *Revue encyclopédique*. Ook zijne uitgave van *MONTAIGNE's* werken, met aanmerkingen in 1820, en die van *SCAERON* een jaar later, zullen zijne verdiensten als Letterkundige lang met eere doen gedenken. — De Akademie van schoone kunsten heeft den historisch-schilder *COSSON*, in de plaats van het overleden lid *LACLOS*, tot haar medlid verkozen. — Het lid van het Fransche Instituut *S. JULES* heeft aan den minister van knoophandel een vertaling uit het Chineesch overhandigd, van stukken betrekkelijk de Chinese wijze van papierbereiding. Deze arbeid zal op kosten van het gouvernement met platen naar Chinese teekeningen, aangegeven worden. — Sedert de verbeteringen van *EULER* en *FRANCKLIN*, in de vervaardiging van mikroskopen aangevraagd, was het gevoelen in Frankrijk omtrent de keuze in deze soort van kijkers tamelijk verdeeld, daar sommigen zich voor het eenvoudige mikroskoop met de verbeteringen van *RASPAIL* verklaarden, anderen voor het dieptrieke horizontale mikroskoop van *AMICI*, zonder dat men over de beide soorten bijzonder te vreden was, want hetgeen het mikroskoop van *RASPAIL* in eenvoudigheid en goedkoopheid boven dat van *AMICI* won, dat was de bezitting van een veel minder voortreffelijkheid, terwijl het laatstgenoemde daar tegenover alleen door vermogende lieden kon aangeschaft worden, als kostende tusschen de 400 en 1000 fr., en de prijs van het mikroskoop van *RASPAIL* slechts van 6 tot 45 fr. Tusschen de beide prijzen bestond alzoo eene groote ruimte, en deze ruimte zou thans door eene nieuwe uitvinding op eene lofwaaardige wijze aangevuld zijn. Een der bekwaamste optici te *Parijs*, zekere heer *N. P. LEABONAS* wordt, namelijk, gezegd een mikroskoop uitgedacht en vervaardigd te hebben, dat mededingt met het mikroskoop van *AMICI* en even als dit tot 650 maal de voorwerpen kan vergrooten, en twaalf maal minder dan dit kost. De heer *Leabonas* heeft ter aanschijning een klein geschrift uitgegeven, behelzende deels eene geschiedenis van het mikroskoop in het algemeen, der verbeteringen in dezelve vervaardiging en de hoogte waarop men het tot heden gebracht heeft; deels de beschrijving en het gebruik van den door hem uitgedachten kijker. — Van den heer *DE LAMARTINE*, zal eerstdaags bij den boekhandelaar *Gosselin* te *Parijs* een nieuwe bundel gedichten worden uitgegeven, in den titel der *Mémoires et Harmonies*. De *Parische* bladen deelen daarvan bij voorbaat reeds een paar proeven mede, zijnde een dichtstuk op den dood der *herfsten van Broekse*, terwijl het andere de Dorpsklok is getiteld.

* * Door Sterfgeval Uit de Hand te Koop eene BAND-PACHT, welke met succes kan worden uitgeoefend, en voor groot uitbreiding vatbaar is. Adres franco bij de Uitgevers dezer.

* * Bij BROESE & COMP. te Breda, staat steeds de teekening open op de volgende *Periodieke Werken* over 1839:

REVUE UNIVERSELLE, Bibliothèque de l'homme du monde et de l'homme politique au 19e siècle. 5me année. 1 année. 12 fl.

REVUE BRITANNIQUE, ou choix d'Articles traduits des meilleurs écrits périodiques de la Grande-Bretagne, sur la littérature, le commerce, l'économie politique. Il paraît douze cahiers par an, formant deux beaux volumes in-8. 1 année. 12 fl.

REVUE DE PARIS. La Revue de Paris paraît tous les mois, en un vol. in-8, augmentée des principaux articles de la Revue des Deux Mondes. 1 année. 12 fl.

REVUE DES REVUES, ou choix des articles les plus intéressants et plus remarquables publiés dans les revues et recueils périodiques. 1 année. 12 fl.

REVUE DES DEUX MONDES. (Edition de Bruxelles) il paraît tous les mois 2 liv. de 8 feuilles in-8, qui forment tous les trois mois un vol. de 700 à 800 pages. 1 année. 12 fl.

JOURNAL DES DEMOISELLES, réimpression de l'édition française et augmentée des meilleurs articles du journal des femmes, paraissant du 20 au 25 de chaque mois, avec biographies, gravures, musique, broderies, tapisserie, dessins, patrons, modes et modèles d'ouvrages de femmes. 1 année. 12 fl.

PETIT COURRIER DES ENFANTS. 1 année. 12 fl.

MUSEE DES FAMILLES, lecture du soir. 1 année. 12 fl.

MAGASIN PICTOESQUE, ed. de Paris. 1 année. 12 fl.

MAGASIN UNIVERSEL, ed. de Paris. 1 année. 12 fl.

RAOUL, Journal des pianistes. 1 année. 12 fl.

L'ENCYCLOPÉDIE DES SCIENCES MÉDICALES, réimpression Générale des ouvrages périodiques sur ces sciences, publiés en France, en Allemagne, en Angleterre, en Italie, etc. Chaque cahier. 12 fl.

Annales de Médecine Belge et étrangère. 1 année. 12 fl.